

EXPOZIȚIA „TEZAUR DE ARTĂ POPULARĂ ROMÂNEASCĂ“

GEORGETA ROȘU

Din bogatul fond al artei populare românești — țesături de interior, piese de port, crestături și cioplituri în lemn, piese de ceramică, pictură pe lemn și sticlă etc. — existente la Muzeul Satului și de Artă Populară — expoziția „Tezaur de artă populară românească” a prezentat piese încadrate patrimoniului cultural național, începînd cu primele obiecte incluse în colecția „porturilor naționale” din cadrul secției de antichități a Muzeului Național din București, lingă care au stat, cu aceeași strălucire, piesele achiziționate de cunoșcuți colecționari: Tzigara Samurcaș, Dimitrie Gusti, Barbu Slătineanu etc., precum și piese intrate în patrimoniul muzeal în urma campaniilor de cercetări desfășurate de muzeografi.

Prin intermediul acestor creații populare, prin prezentarea particularităților lor structurale, organizatorii expoziției și-au propus sublinierea unității etnice a poporului nostru.

Au fost incluse în expunere scoarțe și lăicere din nordul Moldovei, realizate în culori vegetale, avînd interesante stilizări florale sau aviforme dispuse în registre alternative sau pe tot cimpul central, datînd din primul deceniu al secolului al XX-lea, precum și scoarțe și veleințe oltenesti viu colorate, prezentind în cimpul central stilizări antropomorfe (femei în crinolină), precum și vase cu păsări și flori. Covoarele maramureșene,

cu stilizări ale horei și cai cu călăreți, realizate, de asemenea, într-o cromatică vie, au completat armonios suita expozițională alături de covoarele din Banat, cu stilizări geometrice — romburi și romburi cu creste — care brâzdează întregul cimp ornamental.

O suită de ștergare de Ilfov, Prahova, Tulcea, Sibiu, Bacău, Suceava și Arad țesute din bumbac sau borangic, cu ornamente din bumbac, linică, fir metalic sau paieți, au continuat suita expozițională, constituind puncte de atracție prin stilizările de păsări, oameni și flori amplasate în registre masive la extremități.

Creatorul unei arte de o mare bogătie și originalitate, poporul român a făurit valori artistice deosebite și în domeniul crestăturilor în lemn. Fiecărei esențe lemnioase i s-a dat întrebunțarea cea mai adecvată: bradul și stejarul la construcții, fagul pentru lăzi de zestre, cornul și alunul pentru bîte ciobănești, frasinul pentru ancadramente de uși, ferestre și stilpi, palatin și teiul pentru furci de tors și linguri. Piese de mobilier incluse în expunere — lăzi de zestre, scaune, blidare — dovezi ale simțului deosebit al proporțiilor, echilibrului, înțelegerii materiei și exploatarii calităților ei sub toate aspectele, cu care sunt înzestrăți meșterii populari, au continuat suita expozițională. Astfel, alături de lăzile de zestre din Moldova, Bihor sau

Costume populare din zonele Rimnicul Sărat, Romanați și Sibiu

Coșor, ceramică și piese din lemn din Maramureș

Arges, cu ornamente scrijelate sau aplicate din ceară, cu stilizări vegetale reprezentind ghivece de flori, ramura de brad, cu linii drepte sau în val, cu cercuri sau rozete, cu stilizări antropomorfe, au stat scaunele cu „peneche” din Banat (zona Lipova), datind de la mijlocul secolului al XIX-lea, cioplite din lemn de stejar. Au completat suita expozițională scaunele din Maramureș cioplite din lemn de nuc, cu spătarul din fag, prezentind interesante stilizări antropo-

mofe — *capul de domnijă*.

Căucile din Hunedoara, tiparile de caș din Vrancea, lingurile de lemn din Oltenia ca și „tarniță” (șea) din Maramureș au oferit publicului un bun prilej de a admira bogăția, varietatea și originalitatea artei populare românești în cadrul căreia înfrumusețarea lemnului definește un loc de frunte.

Portul popular a fost ilustrat prin ansambluri de costume de femei și bărbați provenind din Hațeg, Muscel, Rm. Sărat,

Stergare din zona Sibiului și covor din Banat

Lăicere și stergare din Moldova și scaune din Maramureș

Apuseni, Scheii Brașovului, Romanați, Vrancea, Timiș, Valea Jiului, Maramureș și Vlașca, dovezi ale marii varietăți de expresie și a marii bogății de forme din acest domeniu al creației populare, relevind priceperea în selectare, rafinament în ornament, compozitie și cromatică a celor care le-au realizat. Spiritul creator al poporului român, într-o permanentă căutare a noului, a ineditului, a frumosului, s-a manifestat cu

pregnanță și pe acest tărîm al culturii populare, imprimind atât ansamblului cit și fiecărei piese în parte note de bogăție, originalitate, varietate cromatică etc. În acest sens, au dat strălucire expunerii cămășile de Vlașca și Argeș, brodate cu ariani, mătase și paiete, precum și rafinatele ii de Vrancea, Romanați și cămășile de Făgăraș. Boscelele și catrințele expuse au impresionat prin ingeniozitatea și migala cu care au fost confec-

tionate precum și prin interesantele stilizări de omuleți dispuși în siruri sau în horă, păsări, flori etc., fie pe toată suprafața lor fie în registre la extremitatea inferioară.

Prin intermediul ceramicii inclusă în expunere s-a demonstrat ideea de continuitate, subliniindu-se principiul de bază al artei noastre populare exprimat prin legătura indisolubilă dintre util și frumos, precum și adaptarea formei la necesități. Blide de Vama, Valea Izei, Lăpuș și Făgăraș, tăiere de Oboga și Horezu sau ulcioarele de nuntă de Vama și Oboga au oferit publicului posibilitatea de a descifra, dincolo de procedeele de creație, de formele funcționale și de decor ale acestora, elemente de etnogeneză și istorie vie.

Piese de artă populară etalate în

expoziție reflectă munca și condițiile specifice de viață ale poporului nostru în anumite etape istorice. Alături de aceste caracteristici, marea capacitate de sinteză și redare a esențialului prin stilizare contribuie la situirea acestor obiecte printre cele mai de seamă valori create de poporul nostru în decursul secolelor.

În virtutea statutului de instituție republicană de profil etnografic, a acumulărilor de cunoaștere și a obligației de a studia tradițiile culturii noastre populare în trăsăturile ei specifice, Muzeul Satului și de Artă Populară a prezentat expoziția „Tezaur de artă populară românească” cu dorința ca marelui public să-i fie restituite acele bunuri pe care înaintașii sau contemporanii noștri le-au creat și în care se reflectă trăsăturile unei arte multimilenare.

RÉSUMÉ

L'exposition, organisée par le Musée du Village — Bucarest, a mis en valeur deux grandes catégories d'objets: objets exposés dans le musée avant la seconde guerre mondiale et objets introduits dans les collections au cours des 45 dernières années à la suite des nombreuses campagnes de recherche. Au sein de l'exposition ont été étaillées les principales catégories de pièces d'art populaire: céramique, serviettes, tapis, bois

(coffres de dot, selles), parures, pièces vestimentaires et ensemble de costumes de diverses zones ethnographiques du pays. Le critère de sélection des pièces a été celui artistique, ce qui a fait que l'exposition inclut quelques-unes des pièces les plus belles du Musée du Village.

L'exposition a eu non seulement un message esthétique, mais aussi une signification patriotique relative à la pérennité et à la continuité de la création populaire roumaine.